

Cestou spolu vedeni Duchem

Synodální cesta – pojem, který se v poslední době v církvi skloňuje ve všech pádech. Roste vědomí, že synodální proces není jen nějakým úkolem, který si vymysleli „ti nahoře“, ale že jde o nový způsob života církve. Jsme pozváni k obrácení, ke změně smýšlení, k vzájemnému naslouchání a společné odevzdanosti vedení Duchem. Jsme povoláni kráčet spolu k cíli, kterým je Bůh sám: duchovní i laici, ženy i muži, staří i mladí. V církvi se tak v nebyvalé míře otevírá prostor pro sdílení a společné rozlišování.

Synodální proces by v nás měl prohloubit vědomí spoluzodpovědnosti za církev, posílit naši kulturu dialogu a vyburcovat nás k tomu, abychom opustili postoj nezúčastněných pozorovatelů a stali se aktivními účastníky na společné proměně. Přitom je třeba v církvi odstraňovat bariéry a nebát se budovat jednotu v rozmanitosti. Snad budou pro čtenáře tohoto čísla bulletinu různé náhledy na synodalitu inspirací k tomu, aby se i oni stávali církví na cestě – otevřenou, tvůrčí, naslouchající a vedenou Božím Duchem.

Teologové, slyšíte nářek země?

Nabízíme vám k četbě článek původem belgického jezuita Albana Massieho, který vyučuje na Facultés Loyola v Paříži. Text nabízí podnětný pohled na to, že současná ekologická krize musí nacházet svou odezvu i v teologické reflexi církve.

Příliš dobře známá scéna: vyhořelé lesy, vyschlé řeky, teploty překonávající všechny dosavadní rekordy, přírodní druhy mizějící alarmujícím tempem. Už se nejedná pouze o hrozbu: je to skutečnost. „Ekologický chaos je nyní naší každodenní realitou,“ připomněli v roce 2022 manželé Mahaut a Johannes Hermannovi v článku pro časopis *Nouvelle Revue Théologique*. A přesto, navzdory nářku země, panuje v mnoha církevních kruzích ohledně těchto otázek tíživé ticho. Získejme zpět trochu elánu a naděje tím, že si připomeneme teologické poznatky o ekologii, ale také tím, že se necháme oslovit událostmi kolem nás. Je čas položit otázku v celé její evangelijní radikálnosti: Kde jsme my, teologové, když stvoření sténá bolestí? (Srov. Řím 8,22) Pokud věříme, že Kristus jako Pán vládne světu, co tedy znamená jeho přítomnost uprostřed kolapsu života?

Připomeneme si znovu příspěvky teologů, kteří se touto otázkou zabývali v našem časopise, jako například jezuita John McCarthy již před

36 lety, nebo v nedávné době aktivisté Johannes a Mahaut Hermannovi, nebo Olric de Gélis, ředitel výzkumného centra v Collège des Bernardins.

Návrat ke Kristu: „Všechno v něm trvá“

Již v roce 1994 položil John McCarthy rozhodující otázku: „Je ještě možné hovořit o vládě Ježíše Krista nad světem a smíření všech věcí [...] v něm?“ Ve svém průkopnickém komentáři k listu Kolosanům (Kol 1,15–20) se zasazoval o novou christologickou interpretaci, která by brala vážně kosmický rozměr křesťanské spásy, a to nikoli za cenu teologického zředění, ale z věrnosti původní zvěsti, jak ji formuluje list Kolosanům.

Je třeba přiznat, že západní teologie dlouho kolísala mezi fascinací duchovnem a pohrdáním hmotou. Jak však zdůrazňuje McCarthy, toto napětí je v hymnu listu Kolosanům překonáno, protože Kristus je zde představen nejen jako „obraz neviditelného Boha“, ale také jako „princip soudržnosti celého vesmíru“. Nejde

V Kristu je spaseno celé stvoření. Vzkříšený Kristus z Isenheimského oltáře
(Foto Wikimedia Commons)

tedy pouze o spásu duší, ale o vyznání Krista, „skrze něhož a pro něhož bylo všechno stvořeno“ a v němž „všechno trvá“ (Kol 1,16–17).

„Všechno je stvořeno v Kristu, skrze Krista a pro Krista,“ píše McCarthy, „a v tomto Kristu, jediném a stejném, je spaseno celé stvoření. Stvoření a vykoupění jsou spojeny v prvenství Ježíše Krista. Existuje pouze jeden prostředník stvoření a vykoupění. Stvoření a vykoupění jsou tedy úzce a nezbytně spojeny působením kosmického Krista. Celé stvoření, tj. lidstvo, země a vše, co obsahuje, i nepředstavitelné končiny nekonečného vesmíru, je zahrnuto v Božím stvořitelském a vykupitelském plánu skrze život, smrt a vzkříšení jeho milovaného Syna, Ježíše Krista, našeho Pána, Stvořitele a Spasitele.“

Christologie kosmického Krista má tu výhodu, že spojuje dva klasické proudy christologické teologie: proud „shora“ (sestupný) a proud „zdola“ (vzestupný). Vychází z preexistující nadvlády Krista nad stvořením. Syn je „obrazem neviditelného Boha“, „prvorozeným ze všeho stvoření“, skrze něhož „všechno bylo stvořeno“ a v němž „všechno trvá“ (Kol 1,15–17). Tato perspektiva čerpá z janovské a pavlovské tradice a přijímá vizi věčného Logu jako principu jednoty a konečného cíle kosmu. Tato christologie však nezapomíná na historii ani na materialitu. Kosmický Kristus je také Ukřižovaný: Svou krví na kříži smířil všechno (srov. Kol 1,20). Teologická ekologie vyžaduje uznání, že spása není nebeská abstrakce, ale smíření, které prochá-

zí zraněnou hmotou, utlačovanými tvory a zdevastovanými ekosystémy. Z tohoto pohledu se tato christologie připojuje k dynamice zdola, která je pozorná ke zkušenosti světa a k Boží solidaritě s kosmickým utrpením. Zredukovat Krista na pouhého aktéra lidských dějin by znamenalo uzavřít ho do „umělé“ koncepce, která by z něj učinila „vetřelce nebo cizince v nekonečném vesmíru“. McCarthy se od této ochuzené vize distancuje a vyzývá k návratu k holistické christologii zakořeněné v biblické a patristické tradici, kde je samotné stvoření zahrnuto do dějin spásy.

Ekologická krize jako znamení času

Tato christologická reinterpretace má konkrétní důsledky. „Ekologická krize je výzvou k hluboké vnitřní proměně,“ připomněl papež František v encyklice *Laudato Si'*. Mahaut a Johannes Herrmannovi však varují, že tato proměna nemůže zůstat individuální ani morální. Musí se stát církevní a diskurzivní. Mlčení tváří v tvář katastrofě se stává formou spoluviny. Církev musí ekologický zápas vnímat jako plnohodnotnou teologickou otázku. Ne proto, aby následovala módní trend, ale protože je v sázce samotná soudržnost jejího poselství.

Manželé Hermannovi připomínají na základě dokumentů 2. vatikánského koncilu *Lumen Gentium* a *Ad Gentes*, že posláním církve je hlásat spásu v konkrétních podmínkách každé

dobu. To zahrnuje sucho, vedro nebo rozpad lidských společností pod tlakem ekologických problémů. „Nelze hlásat evangelium bez ohledu na stvoření – a to zejména v době, kdy ekologická degradace ohrožuje samotnou existenci lidských společností.“

Vyzývat věřící, aby se modlili za déšť, je některými lidmi vnímáno negativně, jiní zase kritizují chamtivost, která ničí zemi. Přitom je třeba pochopit, že milost a příroda se dají pochopit pouze v souvislosti, která umožňuje modlit se za déšť a přehodnotit ekonomiku ve světle evangelia – to vše patří k evangelizačnímu poslání pastýřů a teologů. Mlčet znamená zradit toto poslání.

Za teologii vycházející ze středu

Nejde o to přidat kapitolu do morální teologie. Jde o přetvoření teologického diskurzu vycházejícího z jednoho středu – kosmického Krista. Tento Kristus, oslavovaný v hymnu Kolosanům, je také tím, kdo smířil všechno svou krví na kříži (Kol 1,20). Toto smíření není čistě budoucí: začíná tady a teď, v rozhodnutích, závazcích, solidaritě.

Teologie tedy musí poskytnout christologické rozlišování tváří v tvář ekologii. Musí se odvážit říci, co znamená Kristovo panování v ohroženém světě, co znamená vtělení v trpícím hmotném světě, co znamená naděje v rychle se měnícím světě. Církev musí toto rozlišování nést veřejně, prorocky, sakramentálně. Ne

Nelze hlásat evangelium bez ohledu na stvoření. Pohled na rezervaci Río Plátano v Hondurasu (Foto Martin García SJ, Jesuit.Media)

jako možnost, ale jako věrnost svému poslání hlásat Kristovo království až do nitra země.

Příležitost pro Boží království

„Naše sestra, matka Země“ se stává neplodnou, neschopnou uživit své děti, je vyčerpaná naším násilím: jak bude moci přivést na svět nové potomky? Nejedná se pouze o environmentální fakt, ale o duchovní skutečnost. Teologie nemůže zůstat stranou. Je povolána, aby naslouchala, rozlišovala a mluvila. Teologové, slyšíte nářek Země? Není to pouhá výzva k ekologickému soucitu, ale výzva k obnovení křesťanské naděje.

Na rozdíl od „nevtělených“ eschatologií, které „redukují tuto naději pouze na spásu duší v čistě duchovním ráji“, Olric de Gélis, ředitel výzkumného centra v rámci Collège des Bernardins, navrhuje „znovu zhmotnit

svobodu“ tím, že se začlení do konkrétních sítí naší vzájemné závislosti i s jinými tvory, než jsou lidé, aby se otevřela „stvořitelská“ naděje.

V návaznosti na intuici Ireneje z Lyonu připomíná, že „spravedlivý Bůh otevírá horizont plodnosti v obnoveném stvoření“ a že tato spravedlnost se vztahuje i na nehumánní stvoření. Tváří v tvář úzkosti z „apokalypsy Gaie“ nejde o nějaký mystický únik, ale o „zjevení lásky“ – o lásku vtělenou, kosmologickou, kde milovat svého bližního se stává neoddělitelnou součástí péče o Zemi. Tak „svoboda prosazovaná v lásce učiní ze stvoření samotné Boží království“.

To je místo, kde se křesťanská naděje stává rozlišováním v oblasti ekologie – tam, kde se stává činem.

Alban Massie SJ

Z Nouvelle Revue Théologique přeložil a redakčně upravil Pavel Bandouch SJ

Církev na společné cestě

Po třech letech od čísla 3/2022 se v našem bulletinu opět vracíme k tématu synodálního procesu. Kam církev za tyto roky pokročila, v jaké fázi se nyní nachází? První článek k tématu shrnuje učiněné kroky a formuluje dědictví papeže Františka, které nás zavazuje k synodální cestě do budoucnosti.

Papež František hovořil o tom, že doba, v níž žijeme, není pouze obdobím velkých změn, ale že prožíváme čas, kdy se mění samotná epocha. Do tohoto kontextu se klade synodální proces, který celosvětově v katolické církvi probíhá už čtvrtým rokem. V první řadě je nesen zkušeností společného hledání a rozlišování celého Božího lidu, který se učí rozumět logice jednání trojjediného Boha, jenž vychází ze sebe, aby se daroval pro život světa. Proto bychom ústřední otázku synody o synodalitě mohli formulovat následovně: Jak být jako církev v tomto okamžiku znamením přítomnosti spásy a jak se tímto znamením stále autentičtější stávat? Ve světle této otázky představuje synodální proces impulz na cestě k autentickému modelu církve pro třetí tisíciletí, který by navazoval na dědictví živé tradice a rozvíjel inspiraci učení 2. vatikánského koncilu.

Etapy synodálního putování

Jednou z charakteristik synody o synodalitě je, že má povahu procesu. Na

rozdíl od předchozích biskupských synod, které byly zaměřeny především na konkrétní událost, již bylo generální shromáždění zástupců světového episkopátu v Římě, má synoda podobu putování tvořeného mnoha úseky, během nichž se s různou intenzitou zapojují všichni členové Božího lidu. Zrekapitulujme si milníky, které ukazují, jak se synoda v jednotlivých fázích stala společným putováním všech pokřtěných a jejich pastýřů spojených s Petrovým nástupcem.

Úvodní etapa se odvíjela v rámci diecézí, tedy místních církví. Právě v nich se uskutečňuje první úroveň synodálního života, který zde má svoji osobitou tvář spjatou s určitými osobami, dějinami a kulturou. V diecizích celého světa proběhla od podzimu 2021 do jara 2022 setkání skupin věřících, které na základě duchovní konverzace popsaly svou zkušenost synodalitě a navrhly kroky k jejímu prohloubení. Touto cestou se uskutečnila konzultace Božího lidu, která je nedílnou součástí synody a intenzivním projevem účasti všech pokřtěných.

Zprávy shromážděné v diecézích byly shrnuty na úrovni biskupských konferencí do národních syntéz, na jejichž základě vypracoval generální sekretariát synody Pracovní dokument pro kontinentální etapu představený v říjnu 2022. Jen pro dokreslení: tento text odráží závěry sto dvanácti z celkového počtu sto čtrnácti biskupských konferencí na světě a též odpovědi všech patnácti východních církví spojených s Římem. Dokument nepředložil bilanci sociologického šetření, ale výjimečné svědectví, jak Boží lid může naslouchat hlasu Ducha svatého a jak se učí uplatňovat nadpřirozený dar smyslu

pro víru. Zároveň text zachytil obraz církve v její rozmanitosti, rozdílnosti, konvergencích i napětích na celém zemském glóbu.

Pracovní dokument se následně ocitl v ohnisku zájmu sedmi kontinentálních setkání, která v první čtvrtině roku 2023 proběhla v rámci Evropy, Blízkého východu, Afriky, Asie, Oceánie, Severní Ameriky a Latinské Ameriky a karibské oblasti. Jednalo se o církevní shromáždění, na kterých byli zastoupeni nejen biskupové, ale i kněží, zasvěcené osoby a laici. Shromáždění, která měla podat zpětnou vazbu k pracovnímu dokumentu, posílila ojedinělým způsobem dialog

Anketa

Jiří Zajíc, publicista

Jaké plody očekáváte od synodálního procesu církve? Už nějaké plody vidíte?

Synodální proces církve má potenciál jednak zásadně změnit vnitřní kulturu katolické církve a jednak přispět k řešení současného celosvětového ochromení, které se projevuje neschopností vést skutečně účinný dialog. V prostoru katolické církve by mohl uvolnit rigidní sevření feudálního nastavení procesů a komunikace mezi různými členy uvnitř církve a přiblížit reálné jednání Ježíšovu „vy všichni jste bratři“. Oživit tak hierarchickou strukturu Duchem. Vidím nějaké plody? Od roku 2021, kdy s velkou opatrností a nepřehlédnutelnou nedůvěrou se k synodálnímu procesu postavila většina českých katolíků – některými biskupy počinaje, vidím postupnou proměnu atmosféry. I původní „brzdíči“ se snaží ukázat, že i oni podporují synodální proces. Zjevná pozitiva: biskup Pavel Konzbul uskutečnil některé kroky, které vycházely z diecézního synodního materiálu. Podobně arcibiskup Josef Nuzík. V Plzni se dokonce rozeběhla diecézní synoda.

a vazby mezi různými místními církvemi uvnitř světadílů.

Všeobecné shromáždění synody biskupů se na základě rozhodnutí papeže Františka slavilo ve dvou zasedáních, a to v říjnu 2023 a v říjnu 2024. Na obou měli delegáti k dispozici tzv. *Instrumenta laboris*, tedy dva pracovní texty, které sloužily jako podklady k reflexi, diskuzi a rozlišování. Tři skutečnosti jsou hodné zmínky: 1) Zasedání se včetně hlasovacího práva poprvé v historii biskupských synod zúčastnili i ne-biskupové. 2) V celém průběhu byli aktivně přítomni zástupci dalších křesťanských církví. 3) V době mezi dvěma zasedáními byl jednak poskytnut prostor pro zpětnou vazbu místním církvím a jednak bylo papežem

ustanoveno deset studijních skupin pověřených prací nad vybranými aspekty synodality, které potřebují být prohloubeny teologicky, pastoračně a kanonicky.

Povolání k synodální konverzi

Na konci druhého zasedání synody (2024) byl schválen závěrečný dokument. O jeho mimořádném významu svědčí, že jej papež František prohlásil za součást řádného učitelského úřadu Petrova nástupce. Tímto gestem dal najevo, že římský biskup patří do synodální církve a její dynamiky jako ten, kdo v ní plní úlohu základu jednoty i garanta synodality.

Dokument je výjimečný tím, že nevznikl ani v pracovních teologů, ani ve vatikánských kancelářích, ale nese

Anketa

Myslím, že tam, kde je dobrá vůle, se už teď začíná projevovat integrace lidí, kteří se z nejrůznějších důvodů ocitli na okraji nebo za okrajem církve. Kultivuje se umění naslouchat a využívat kompetence, které církev i společnost pro svůj zdravý život potřebují. Zdůrazňuje se, že je třeba naslouchat všem. Obrací se pozornost k tomu, co to znamená být slyšen/a, třeba pro lidi, kterým bylo ublíženo (např. zneužíváním), nebo pro ty, kdo jsou zranitelnější než ostatní (Bible tradičně mluvila o sirotcích, vdovách a cizincích). To jsme mohli vidět na praxi papeže Františka, stejně jako slyšení lidí, kteří mají v nejrůznějších oblastech života potřebné kompetence a slouží dobru, které je dobré. Tím myslím, že pomáhají církvi dobře zacházet s úskalími moci, pečovat o porozumění, které dává kontinuitu, zbavuje lidi předsudků a pověr, otevírá větší duchovní svobodu i větší mezilidskou solidaritu.

Ivana Noble, teoložka, husitská farářka

pečet zkušenosti celého Božího lidu i rozlišování jeho pastýřů. Text obsahuje mnoho konkrétních podnětů, které již nyní mohou být rozvíjeny v životě církve v oblasti církevního rozlišování, rozhodovacích procesů, transparentnosti a vyhodnocování církevního jednání a praxe. Klíčová se jeví podpora spoluzodpovědnosti a široké spoluúčasti v životě a poslání církve, která se tímto způsobem proměňuje v synodální společenství.

Bezprostřední návrhy k podnícení synodálních procesů v církvi je však třeba vnímat v širších souvislostech, neboť synodální proměna není prostým zaváděním nových manažerských technik. Vůdčí a sjednocující perspektivou synodality je podle závěrečné-

ho dokumentu úkol církve zvěstovat evangelium o Božím království a pokračovat v Ježíšově díle. Služba misijnímu poslání církve ve světě se musí stát základním kritériem pro rozlišování všech následných kroků na společné cestě. Za střed poselství synody lze pokládat výzvu ke konverzi, k níž Kristus a Duch svatý volají všechny pokřtěné i celou církev a každé církevní společenství. Synodalita jako ovoce milosti je cestou duchovní obnovy i strukturální reformy, které vyplývají ze spojení s Kristem, pramenícího ze křtu, díky němuž jsme si navzájem svěřeni.

Synodální proces se stal příležitostí znovuobjevit katolicitu církve, která neznamená strnulou uniformitu, ale

Anketa

*Simeona Martina
Čupová CJ, pastorační
asistentka*

Od synodálního procesu očekávám v církvi větší otevřenost a informovanost, která je plodem zdravé komunikace a spolupráce. Jedná se tedy o proces, dynamiku, něco živého, osvěžujícího, ne statického a jasného. Myslím, že synodální proces vede k tomu, co potřebuje církev a tak trochu i celá společnost: zastavit se, ztišit, vnímat, naslouchat sobě samým a vyjádřit své touhy, aktivně a s respektem naslouchat druhým, nechat se obohatit a inspirovat tím, co jsme slyšeli, zamyslet se a následně rozlišit a učinit konkrétní krok s osobní odpovědností. Plody synodálního procesu v církvi zatím vidím v tom, že na některých setkáních, na půdě řeholních společenství či jiných pracovních setkáních se začíná pracovat formou synodálního procesu. Nejde jen o pasivní přítomnost nebo pasivní naslouchání, ale o aktivní naslouchání, snahu zodpovědně hledat a rozlišovat. Nejde o to, že někdo rozhodne za nás, ale že se všichni zodpovědným přístupem zapojíme do rozhodování.

dynamickou jednotu zrcadlící pestrost národů, jazyků, kultur, povolání, charizmat a služeb. Katolická církev v kontextu globálního pluralismu představila sebe samu jako společenství v rozmanitosti, jehož harmonii působí Boží Duch.

Katolicita a synodalita je budována dvěma principy: vztahovostí a výměnou darů. Ve světle zkušenosti synody lze říci, že vztahovost je kořenem synodality. Je totiž vepsána jak do nitra každého člověka stvořeného k Božímu obrazu, tak do struktury církve, která má původ v Trojici. Růst synodální církve je nepředstavitelný bez opravdové konverze vztahů, vždyť právě jejich kvalita je rozhodující pro svědectví. Jsou to naše vztahy, v nichž životem vyznáváme víru v Boha, který je společenstvím milujících osob. Je-li církev budována jako síť vztahů, pak je její život určován a rozvíjen výměnou darů. Toto základní pravidlo se promítá jak do vztahů mezi jednotlivými členy Božího lidu, tak do poměrů mezi místními církvemi a zároveň utváří vazby katolické církve k ostatním křesťanům a vůbec ke všem lidem, povoláním ke spáse. Každý byl od Boha obdarován a vpřed kráčíme všichni společně, když vděčně objevujeme a velkoryse sdílíme plody Božího působení. Tato cesta předpokládá rozšíření prostoru vlastního srdce, zřeknutí se soběstačnosti a otevření se k přijetí druhých – na rovině osobní i církevní.

Synodální putování nekončí

Závěrečný dokument jako plod synodálního putování uzrál. Tím však synodální proces neskončil, neboť jeho dovršení spočívá v přijetí dokumentu ze strany Božího lidu. Papež František proto závěrečný text předal celé církvi, aby se s jeho pomocí mohla spolehlivě orientovat v životě a poslání. Tímto krokem vstoupila katolická církev do fáze recepce, během níž se bude snažit osvojovat si styl, kterým se vyznačuje synodální misijní církev.

Těžiště bude ležet nyní na místních církvích, které se ve stálém dialogu na úrovni provincií, kontinentů i celého světa mají učit být církvemi synodálními. Důležité je, aby proces učení byl zasazen do kontextu, v němž tyto církve žijí, a aby se diecéze nebály pojmenovat výzvy, které jsou pro ně typické. Synodální církev vyniká uměním vypořádat se tvůrčím způsobem s polaritami a napětími, a také odvahou opustit zaběhnuté, ale možná také už dobíhající mechanismy. V místních církvích je zároveň podstatné podporovat již fungující synodální praxi a rozšiřovat uplatňování synodálních postupů. Rozhodující však je proměna mentality. Vstupujeme-li do etapy, která vyvrcholí slavením celocírkevního shromáždění v roce 2028 v Římě, učiňme tak s otázkou: „Co ty, Pane, ode mě, od naší místní církve, od naší farnosti očekáváš na cestě růstu ve společenství, spoluúčasti a poslání?“

Robert Svatoň

Držme se Ducha svatého

Se synodálním procesem v české církvi je od počátku aktivně spojen teolog Prokop Brož, který byl nedávno vysvěcen na pomocného biskupa v Hradci Králové. V rozhovoru s ním jsme rozvažovali o tom, co synodalita znamená v praxi a jaké naděje či naopak výzvy přináší.

Prokope, dovol mi začít na trochu osobnější notu. Nechci nic předstírat – oba jsme ze stejné farnosti Červený Kostelec, známe se od dětství, vyrůstali jsme spolu, naše rodiny se dobře znaly a trávili jsme čas při různých společných aktivitách. Několik let jsme taky spolu studovali na stejné univerzitě v Římě. Snad tedy nebude vadit, když budu pokračovat v neformálním duchu...

Známe se skutečně dlouho, a tak je milé, že právě od tebe, Jendo, dostávám otázky a nabídku tohoto interview. Připomínáš společný čas strávený na Papežské univerzitě Gregoriáně, na který rád vzpomínám. Jak jsme o velké přestávce nad kávou či cappuccinem probírali to, co se nám honilo hlavou...

Na to i já moc rád vzpomínám. Byl to pro mě velmi inspirativní čas. Co ti, Prokope, blesklo hlavou, když ses dozvěděl, že tě papež jmenoval biskupem?

Vzpomínám si na telefonát, při kterém mně nuncius arcibiskup Jude Thaddeus Okolo sdělil, že papež František vyslovil mé jméno v souvislosti s pomocným biskupem královéhradeckým. Sdělil jsem panu nunciovi, že mu raději přijedu dát odpověď osobně do Prahy. Věděl jsem, že se jmenování připravuje a že patrně mé jméno je ve hře, ale celou záležitost jsem nechal plavat. A na jednu jsem stál před rozhodnutím.

Vzal jsem si čas několika dní. Cítil jsem, že mé původní rozhodnutí pro kněžské povolání je zcela v souladu s papežovým jmenováním. Ale vzápětí mě zaplavila řada obav. Ta nejpalčivější vycházela z představy, která koluje mezi lidmi i v mém dosti blízkém okolí. A sice že biskupská služba není nic jiného než vysoká funkce v církvi, která je spojena s touhou po postech a po kariérismu. Naštěstí již od svých studií teologie jsem se naučil vážit si biskupské služby v církvi, a tak dlouhodobě pozoruji široké spektrum postojů, jak lidé biskupy vnímají: od málem zbožňování až po cynické vysmívání. A tak jsem nakonec tuto službu v církvi přijal s pokorou, že nechám na lidech, ať

„Synodální proces v církvi není novinka, je to příležitá forma vnímání a rozvoje současného života církve.“
(Foto Matouš Gorun)

si o mně svůj úsudek udělají sami, že jim nebudu dokazovat, jak a proč jsem biskupskou službu v církvi přijal.

Na tvém biskupském svěcení bylo pro mnohé velmi silným momentem, když jsi na konci ohlášek požádal představitele jiných křesťanských denominací, aby celému shromáždění společně udělili požehnání. Jak tato myšlenka vznikla?

Už od prvních bohosloveckých let jsem vnímal potřebu pojímat církve jako společenství všech, kdo se ke Kristu hlásí. Myšlenka ekumenismu mě vždy lákala a měl jsem veliké štěstí, že jsem se ve svém životě mohl věnovat studiu vzniku a průběhu různých sporů v církvi, abych zjistil, že vznikají jen proto, abychom v nich hledali nové cesty ke smíru a jednotě. V ekumenickém hnutí jsem našel velikou útěchu, protože jsem zjistil, v čem duch ekumenismu spočívá: naslouchání Kristu a jeho Duchu, který vede církve po cestách jednoty – jako sjednocování toho, co se rozdělilo. Takže když jsem dostal na stůl návrh biskupského svěcení, hned jsem do připravovaného programu po slavném Te Deum propiskou vložil poznámku: Árónské požehnání od zástupců ekumeny.

Byl to velmi působivý symbol. Ale vraťme se k biskupské službě, kterou jsi přijal. Co pro tebe znamená a jak se v této nové roli cítíš?

Rád bych odpověď na tvou otázku rozvedl vzpomínkou na doby, kdy jsem působil na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy. Prvních sedm let jsem se angažoval v akademickém senátu i jako jeho předseda. A tak jsem

kromě běžných povinností bádát a učit také věnoval dosti času tomu, abych se bavil s ostatními kolegy a kolegy o jejich představách a vizích. Fakticky jsem také byl v úzkém spojení s vedením fakulty. Až jako děkan jsem pochopil, že je třeba chránit vzácný nástroj života fakulty – akademický senát jako prostor naslouchání, férové diskuze a společného rozhodování. A také jsem na téže fakultě coby děkan zažil, když se tato zdravá funkce senátu začala dusit pod tíhou různých strategií. Učil jsem se tehdy rozhodovat ve prospěch fakulty tím, že jsem bral maximálně vážně akademický senát.

Podobně v kněžské službě jsem se naučil dát na úsudek lidí a rozvíjet schopnost rozpravy, účasti věřících na životě farního společenství. Biskupská služba pro mě znamená rozvíjet toto „umění souhry“. Učím se spolupracovat s nejbližšími – s biskupem Janem, s členy biskupské rady, okrskovými vikáři, kněžími a dalšími lidmi, kteří v církvi našli cestu osobního povolání.

A jak se cítím? Jsem nadšen, jdu do toho naplno, i když leckdy je ve mně malá dušička. Jsem rád, že biskupská služba mě nezahání do kouta, ale hlouběji mě vede do úzkého spojení s Kristem, cítím, jak v jeho Duchu nově vnímám vztahy kolem sebe, život v církvi, výzvy v současném světě.

Pomocným královéhradeckým biskupem jsi už po několik měsíců. Když se ohlédneš, co se už podařilo a co tě v nejbližší době čeká?

Biskupské svěcení přišlo v době, kdy se každoročně připravují změny v diecézi. A tak až do léta jsem měl na starosti kostel Panny Marie na Velkém náměstí. Dělán to rád, ale vnímám, jak naléhají další úkoly v diecézi i na úrovni České biskupské konference. Nejprve jsem se mohl sít s nejbližším společenstvím lidí kolem kostela a také dotáhnout přípravu trvalých jáhnů – budeme mít letos na podzim svěcení osmi kandidátů trvalého jáhenství.

Pro události spojené s biskupským svěcením se také přerušil projekt synody mladých, kterému bych rád opět popřál budoucnost. V rámci katechetického centra jsme začali uvažovat o tom, jak připravit novou generaci katechetů. Ne, nudit se nebudeme.

Zmínil jsi projekt synody mladých. V synodální cestě jsi byl velmi angažovaný od jeho počátku. Jak tento proces v církvi dosud hodnotíš?

Učil jsem na Katolické teologické fakultě patnáct let eklesiologii. Církve a vývoj jejího života je pro mě více než dvacet let předmětem zájmu a hlubšího studia. A proto jsem přesvědčen, že synodální proces v církvi není novinka, je to spíše přílehlavá forma vnímání a rozvoje současného života církve. Není to tak, že bych se za dva týdny stal fanouškem módního trendu v církvi. Mám rád hlubší pojetí věcí a konzistentnější přesvědčení lidí.

Považuji synodální proces a v něm zcitlivění na synodalitu za výzvu, na kterou nás na konci 20. století připravil a do které nás na začátku 21. století uvedl Kristův Duch. Jde o teologické pojetí života církve, které má plně božsko-lidskou podobu a zásadně misijní náboj. Je to církev, která je ze svého nitra obrácena do světa (*ecclesia extroversa*). Považuji ji za autentický nástroj Kristova evangelia, umožňuje rozlišovat postoje, vize, oddělovat autentické hnutí Ducha od poněkud ztuhlých ideologií. A proto je se synodálním procesem v církvi spojena krize, tříbení a očišťování postojů a praktik, tolik slibný proces konverze, o kterém často mluvil papež František.

Zdá se mi, že mnozí věřící – dokonce i kněží – stále vnímají synodu jako nějaký úkol, kterému bylo třeba dostat, protože to přišlo shora. Přitom je i z prvního zasedání synody zřejmé, že jsme svědky změny paradigmatu, jak žít církve v tomto světě...

Když zadá učitel domácí cvičení z angličtiny, je třeba ho splnit. Když pilujeme na housle složité pasáže v etudách, není to ještě umění, ale bez řemesla to nejde. Jenže angličtina ani umění hry na housle nespočívá ve výkonu. Chyba, když hodnotíme jazykovou dovednost jen podle slovní zásoby, bezchybné gramatiky. Běda, když na houslovém koncertu obdivujeme jen technickou bravuru. Umění předat v angličtině více než je řečeno, umění sdělit koncertem na housle skutečnou múzičnost, která otevírá mysl i srdce, to je smysl cvičení.

Podobně je to se synodalitou. Často jsme se nedostali dál než k plnění úkolů. A přitom díky novému stylu komunikace se máme učit novému vnímání třeba již dávno starých věcí – např. svátostí, v nových souvislostech pojmout církve, modlitbu, svědectví, prožívání manželství, rodinného života, kariérního růstu v práci, řešení problematických momentů života lidí, jako je zneužívání nebo ne-užívání skutečné autority ve společnosti.

Jaké kroky má církve v rámci synodálního procesu za sebou a jaké další ji teď čekají?

Od roku 2021 se biskupská synoda věnuje synodalitě v církvi. Proběhla fáze dotazování Božího lidu na místní, národní i kontinentální úrovni. Tím jsme se dostali do října roku 2023, kde se proces ještě znovu zaměřil na synodalitu, zatímco s ní spojené otázky svěřil papež František deseti pracovním skupinám. V říjnu 2024 se fáze zkoumání, naslouchání a rozlišování uzavřela a proces se otevřel další fázi: zpět v místních církvích se máme naučit naslouchat Božímu Duchu společně, naučit se pod vedením Ducha svatého postupně pojmut klíčová témata ve svých domácích prostředích a nalézat novou dynamičnost a sílu křesťanství pro lidi, společnost, kulturu dneška a zítřka. Je připraven

rámcový harmonogram do roku 2028 a nyní i na národní úrovni připravujeme konkrétní kroky.

Zdá se, že jedním z plodů této cesty bude větší decentralizace moci v církvi. Neskrývá se v tom ovšem nebezpečí nejednoty a rozdělení mezi věřícími?

Řídit církve z nějakého politicky výhodného středu se už od jejího vzniku nedařilo. Učedníci byli v Jeruzalémě, a vzkříšený Ježíš je pozval zpátky do Galileje. Prvotní církev pak byla v Jeruzalémě, ale pronásledování způsobilo, že se učedníci rozběhli do vzdálenějších koutů – a tak se evangelium mohlo rozšířit po celém světě. V době středověku se ukázalo výhodné, aby byl střed církve v Avignonu – moc se to nedařilo. Napoleon chtěl, aby papež Pius VI. sídlil v Paříži, nešlo to.

Centrum církve je spojené s přítomností Krista v eucharistii. Jak psal Henri de Lubac, eucharistie tvoří církev, církev tvoří eucharistii. Leckdy (časově podmíněné) účelné spojení sil do středu – třeba v rámci slučování farností – patří k životu církve. Je důležité, aby věřící kolem eucharistie mohli žít autentický život z víry a v jednotě Kristových učedníků.

Napětí mezi „kapilárními“ společenstvími a univerzálními strukturami církve bude vždy. Je třeba toto napětí uchovat: když bude vše jen univerzální, rozmanitost bude sežehnuta žářem jednoty, jak píše Johann Adam Möhler již na začátku 19. století. A pokračuje: když se vše bude řídit jen místními společenstvími, celá církev v rozmanitosti ztratí vřelost a zmrzne. Jen Kristus umí udržet dostatečnou vřelost v rozmanitosti.

Z druhého zasedání Synody o synodalitě v Římě, 2024 (Foto Vivian Richard, Jesuit.Media)

Lze podle tebe očekávat nějaké výrazné změny v praxi církve – třeba i nějaké zásadní reformy kanonického práva?

Považuji za geniální, že papež František vedle hlavního diskurzu synody rozlišil deset pracovních či studijních skupin a dal jim relativně klidný prostor k práci. Připomenu, že jde o vztahy mezi latinskou církví a východními církvemi, o chudé, o poslání v digitálním prostoru, o formaci kněží, o kanonické otázky, o vztahy mezi biskupy a řeholním životem, o postavě biskupa a jeho úloze v církvi, o synodální metodě v církvi a také o plodech ekumenického procesu v církvi. Tak se těším, jaké podněty a návrhy z těchto skupin vzejdou.

Co můžeme udělat pro to, aby tento proces nebyl jen čistě lidskou záležitostí, ale aby byl opravdu odpovědí na vanutí Ducha?

Začínám od synodálního počátku: naslouchám. Zajímá mě, kde Duch svatý odhaluje, zakládá a rozvíjí skutečný život. Ježíš nás učí, že Boží království je mezi lidmi, tedy tam začíná a rodí se (srov. Lk 17,21). Je tedy spojené s člověčenstvím. Může abstrahovat od jeho konkrétního spojení s Duchem Božím – třeba tím, že život církve promítá na rovinu čistě myšlenkovou (ideologie), nebo naopak jen praktickou – zaměřením na počty nebo výkon. Jenže pak zabředáváme do neřešitelných situací, ideologicky se kroutíme nebo předháníme v odvážných praktických vizích.

Držme se Ducha svatého a využijme všech schopností a možností, které nám lidství nabízí. Dnes a tady. Ve spojení s církví, vzácným darem, který do života uvedl Mesiáš-Kristus a který v čase postupně roste a do sebe integruje nejen moudrost Božího světa, ale též lásku vyjádřenou v lidských příbězích.

Rozhovor připravil Jan Regner SJ

Mons. ThLic. Prokop Brož, Th.D., se narodil r. 1972 v Náchodě a vyrůstal v Červeném Kostelci. Po absolvování Teologického konviktu v Litoměřicích studoval v Římě na Papežské lateránské univerzitě. Jako jáhen působil v Diecézním centru života mládeže Vesmír v Jedlové a ve farnosti Polná. Po vysvěcení na kněze byl farním vikářem v Nové Pace a Kutné Hoře. Na Papežské univerzitě Gregoriana získal licenciát teologie a začal vyučovat na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy, kde se později stal děkanem (2010–2018). Po svém návratu do diecéze se stal ředitelem Diecézního teologického institutu při Univerzitě Hradec Králové. Dne 2. prosince 2024 byl jmenován pomocným biskupem královéhradecké diecéze a titulárním biskupem litomyšlským. Jeho biskupské heslo zní: Stačí ti moje milost.

Smýšlet se synodální církví

Pravidla pro smýšlení s církví, která svatý Ignác umístil na konec svých Duchovních cvičení, mají lidem pomáhat najít své místo v rámci společnosti, poznat, že církev tvoří celý Boží lid na společné cestě dějinami. Tato pravidla mohou ale pomoci i církvi v kontextu dnešního synodálního procesu, píše teoložka Julie Trinidad pro časopis The Way.

S větou „smýšlet s církví“ jsem se poprvé setkala, když jsem se v roce 2018 zúčastnila oslav blahořečení Oscara Romera v Římě. Byla vytištěna na tričkách a celé řadě dalších suvenýrů. Tato věta byla Romerovým biskupským mottem: *sentir con la Iglesia*. Ačkoli jsem v té době příliš nepřemýšlela o významu tohoto výrazu, zajímalo mě, zda tato věta opravdu znamená, že rozhodnutí, která po pečlivém zvážení učiním, musí být v konečném důsledku v souladu s učením církve, jejího magisteria. To přitom v očích řady lidí ztratilo v mnoha ohledech důvěryhodnost. Teoložka Susan Wood poukazuje na současné překážky a výzvy, které brání serióznímu vztahu k těmto pravidlům: „Cítit s církví, v těchto dnech církevně-politických intrik a krize kolem sexuálního zneužívání a jeho špatného řešení biskupy a kardinály, znamená cítit bolest, vztek a hanbu.“

Pravidla pro smýšlení s církví nalezneme v závěru knížky Duchovních cvičení svatého Ignáce z Loyoly.

Různí komentátoři tohoto textu, ale i duchovní doprovázející exercicií se velmi liší v tom, do jaké míry tato pravidla mají v dnešní době smysl a zda, případně jak, je předkládat těm, které doprovází.

Pravidlo 13 je pro současné doprovázené a doprovázející obzvláště náročné: „Věřit, že bílé, které vidím, je černé, když to hierarchická církev tak rozhodne.“ (DC 365) Jak se provokativně ptá jezuitský historik O'Malley: „Vyžadují Pravidla pro smýšlení s církví slepou ortodoxii?“

Duch pravidel

I jako „doplňkový materiál“ k Duchovním cvičením považuje jezuita George Ganss tato pravidla za relevantní pro vedoucí i účastníky duchovních cvičení, protože nabízejí „příklad a výzvu pro účastníky všech věkových kategorií, aby se pokusili rozeznat hlavní neduhy své doby a poté v modlitbě promysleli vhodné postoje a praktické postupy, jak s nimi žít“. Tvrdí, že sv. Ignác zamýšlel, aby tato

pravidla byla předkládána církevním představitelům pro rozhodování o církvi, s církví nebo jako církev právě s tímto cílem. Navrhuje, aby byla tato „pravidla“ chápána spíše jako „směrnice, návrhy, vodítka, vzory“ než jako autoritativní prohlášení. Ganss potvrzuje, že jelikož Duchovní cvičení jako celek jsou „souborem pokynů, které mají být používány flexibilně, a nikoli právním dokumentem“, měla by být i Pravidla pro smýšlení s církví chápána stejným způsobem.

Jezuita Ladislav Ōrsy jde ještě dále a navrhuje, aby se doprovázející aktivně zapojili do tvůrčího procesu formulování vlastních současných pravidel pro smýšlení s církví společně se svými doprovázenými. To by mohlo jak u jedněch, tak u druhých posílit prakticky zaměřenou reflexi toho, co pro ně církev dnes znamená. Navrhuji, aby Ignácův popis církve šestnáctého století jako bojující, zmítané krizí během reformace a vzestupu humanismu byl dnes nahrazen popisem církve synodální, inspirovaným vizí papeže Františka v kontextu vývoje po 2. vatikánském koncilu.

Ōrsyho kreativní a dialogický přístup k interpretaci pravidel již takovou synodální cestu předjímá. Vychází z Pavlova uvažování o církevní obci v Korintu. Pro Pavla to znamenalo uvažovat nejprve v kontextu místní církve o tom, jak lze chápat a vyjádřit církevní jednotu, aby dala větší život misijní činnosti. V tvůrčí kontinuitě s Pavlovým důrazem na církev jako

jednotu v rozmanitosti Ōrsy vyzývá k bdělosti vůči přítomnosti a působení Ducha svatého. Ptá se: „Co mám dělat ve své konkrétní a osobní situaci, abych byl zajedno s církví?“ Tuto otázku lze dále rozšířit, aby podpořila synodální rozlišování: Co má církev dělat, aby byla „v jednotě“ se mnou nebo s námi tak, aby nebyly vymazány naše jedinečné vlastnosti?

Rekontextualizace pravidel

Aby pravidla sv. Ignáce pomohla vdechnout synodální duch dnešní církvi, bylo by nejlepší chápat „smýšlení s církví“ jako „cítění“ (*sentir*) s církví a jako církev ohledně potřeb naší doby a toho, jak jsme jako Kristovi následovníci povolání měnit svět k lepšímu. Dnes, stejně jako v Ignácově době, jsou doprovázející i doprovázení povolání rozeznávat, kam Duch vede církev a ty, kdo hledají Boží sen pro církev jako Kristovo tělo uprostřed dějin. Jak můžeme lépe poznat sami sebe a druhé jako lidi na cestě, každého jednotlivě i společně, obdařené smyslem pro víru (*sensus fidei*), který nám umožňuje a ukládá kriticky posuzovat, rozlišovat a jednat s pokorou a integritou? Jak můžeme dnes uvažovat o sobě jako o církvi, tj. o celém Božím lidu, a jak můžeme „smýšlet s církví“ jako s celým Božím lidem?

Z tohoto pohledu lze Pravidla pro smýšlení s církví zasadit do kontextu naší doby a místa. Maristický kněz a badatel Gerald Arbuckle přiná-

Cítit s církví znamená vnímat potřeby naší doby a s Kristem měnit svět k lepšímu. Děti z rybářské vesnice, kterou zasáhla vlna tsunami, jdou do školy, kterou organizuje JRS v Tamilnádu (Foto Don Doll SJ, Jesuit.Media)

ší inspirativní ujištění o vhodnosti „nesouhlasu“ v úsilí „smýšlet“ nebo „cítit“ s církví v novém kontextu: „Nesouhlas je prorocký krok lidí, kteří upřímně milují evangelium a církve, aby nabídli rozumné alternativní způsoby hlásání radostné zvěsti současnému světu.“ Nesouhlas jako způsob smýšlení s církví vypadá jako protiklad Ignácových pravidel pro jeho dobu. Zdá se, že Ignác vnímal, že církev potřebuje větší souhlas s několika rysy římskokatolického života a praxe, které byly ohroženy. Někteří komentátoři se však shodují, že pravidlo 13 (bílé je černé) bylo ve skutečnosti

formou nesouhlasu v reakci na vznikající luteránské věroučné postoje, které popíraly skutečnou přítomnost Krista pod způsoby chleba a vína.

Liebert a Paulin-Campbell potvrzují hodnotu a význam rekontextualizace Ignácových Pravidel pro smýšlení s církví v rámci současné zkušenosti duchovního doprovázení. Taková práce podporuje sebeporozumění duchovních doprovázejících, kteří si musí uvědomit a přijmout svou „nevyhnutelnou roli představitelů církve“. Nabízí také podporu těm, kteří přicházejí k duchovnímu doprovázení nebo na duchovní cvičení a hledají

pomoc při propojení skutečnosti, že jsou Kristovými učedníky, a jejich vztahu k církvi.

Peter-Hans Kolvenbach, bývalý generální představený Tovaryšstva Ježíšova, poukazoval na to, že duchovní cvičení „mají připravit účastníka na život ve vztahu s Kristovým tělem, tj. církví, který je někdy harmonický, a jindy plný sporů“. Měly by nás spojovat s církví jako společenstvím víry, naděje a lásky, které může prakticky inspirovat, uzdravovat a živit vše, co chválí a oslavuje Boha Ježíše Krista: plně žívou lidskou osobu. Duchovní vedení pro synodální církev nemá za cíl „rozvíjet odtělesněnou a pasivní spiritualitu“.

Směrem k synodální církvi

Rok před svou mučednickou smrtí v roce 1980 arcibiskup Romero napsal: „Svatý Ignác říkal, že ‚být jedné mysli s církví‘ znamená ‚být jedné mysli s církví vtělenou v tomto lidu, který potřebuje osvobození‘.“ Romero byl přesvědčen, že pro Ignáce je církev to, „co Duch svatý probouzí v našem lidu, v našich společenstvích, církev, která neznamena pouze učení magisteria, věrnost papeži, ale také službu tomuto lidu a rozlišování znamení doby ve světle evangelia“.

Jeho vlastní zkušenost s duchovními cvičeními a vedením církve je v souladu s pojetím papeže Františka i s poznáním P. Kolvenbacha, že „odtělesněná a pasivní spiritualita“ nestačí.

Účinnost duchovních cvičení by se měla měřit podle proměny, kterou přináší každý jednotlivci. Nestačí, aby se lidé cítili obnoveni pouze ve své osobní zbožnosti, aby zažili odpuštění svých vlastních hříchů a odjížděli s dobrým pocitem klidného svědomí. Musí se posunout od individualistické zbožnosti ke zbožnosti společenské, k sociálnímu vědomí, které vychází ze zbožnosti a zkušenosti s Bohem.

Jak všeobecná církev, tak místní církve se zabývají novým rozlišováním toho, kam a jak nás Duch vede do budoucnosti. Duchovní cvičení a zejména rekontextualizace Ignácových pravidel pro smýšlení, posuzování a cítění se synodální církvi a pro ni po 2. vatikánském koncilu mohou v této době nabídnout důležitý zdroj. V kontextu duchovního doprovázení mohou Ignácova pravidla posílit hluboký pocit doprovázeného, že církev je celý Boží lid – my všichni, kdo společně kráčíme dějinami. Zkušenost ignaciánského duchovního doprovázení se nemůže vyhnout své odpovědnosti sloužit transformativní práci církevní reformy v synodálním duchu, sloužit potřebám našeho světa a nabízet naději pro budoucnost.

Julie Trinidad

*Z webu Thinking Faith přeložil a upravil
Pavel Bandouch SJ*

Nežít jen pro sebe

Slovenští jezuité se po čtyřech letech mohou radovat z nového spolubratra, který byl vysvěcen na kněze. Matej Sandtner přijal svátost kněžství 21. června 2025 v Bratislavě. V následujícím rozhovoru hovoří o své cestě víry i o svém povolání ke kněžství.

Jste 44letý novokněz, což je trochu neobvyklé. Jak vás Bůh povolal? Na své primiční mši jste řekl, že jedním z podnětů bylo i pozvání číst při mši svaté.

Toto pozvání číst přišlo až v Modre, po několika letech mé cesty víry. Ale když si vzpomínám na první impulz, kde Boží slovo sehrálo svou roli, bylo to, když mi bylo asi 20 let. Studoval jsem ekonomii v Bratislavě. Na vysoké škole jsem měl zájem rozšířit si obzory o společenské a humanitní vědy, umění, kulturu, trochu filozofie. Měl jsem otevřené všechny smysly a v rámci toho byla i moje vnímavost k Písmu svatému. Pamatuji si, že ten impulz přišel způsobem sv. Augustina: „Vezmi a čti.“ Vzal jsem do rukou Písmo svaté a začal jsem ho číst. Teprve tehdy jsem začal poznávat, že Bůh je osobní Bůh, že je to někdo, kdo mě dokáže oslovit skrze Boží slovo, kdo mi dokáže odpovědět na mé životní otázky. Postupně se to ve mně usazovalo a měnilo mě to. Bylo to období, kdy jsem se začal měnit, něco jako moje obrácení, poznání osobního Pána a Spasitele. Další hledání, které nazývám „konfesní“, přišlo, když mi bylo 28 let. Bylo to začlenění do farnosti, do života modranské komunity.

Proč vás oslovili právě jezuité?

Rozhodoval jsem se, když mi bylo téměř tolik let jako Kristu – 33. Věděl jsem, že chci jít duchovní cestou. A člověk se rozhoduje i tím, že si uvědomuje, co nechce. A více než diecézní mě přitahovalo to řeholní, komunitní – společenství. Ačkoli v Pezinku jsou kapucíni, s nimi jsem neměl kontakt. Uvažoval jsem také o augustiniánech. Je to Boží vedení, že jsem byl v Ivanke pri Dunaji, když představovali novou knihu o životě sv. Ignáce. Když jsem četl jeho životopis, uvědomil jsem si, že máme mnoho společného. Ignác také začal svou duchovní cestu až v dospělosti. A pak ještě kniha Jamese Martina Jezuitský návod téměř na všechno. Tam jsem poznal jezuitskou spiritualitu. Např. modlitbu examen, kterou jsem vyzkoušel. Postupně jsem tak vyzkoušel způsob, jakým jezuité žijí, a zjistil jsem, že mi to vyhovuje.

Rodiče žehnají novoknězi před jeho primiční mší v Modre (Foto Jozef Bartkovjak SJ)

K jezuitům jste vstoupil v roce 2015, to je už deset let. Kam vás od té doby zavedla vaše řeholní cesta?

Noviciát byl v Ružomberku, tam jsem tedy začal. Rodiče se na to dívali opatrně, jestli to není nějaká moje nová výstřednost. Ale i oni si postupně uvědomili, že jsem tam našel své místo. Následovalo studium v Krakově. V posledních letech je nás méně a na studium se jezdí do zahraničí. Potom byla magisterka – pastorační praxe. V Bratislavě jsem pomáhal se setkáními společenství Magis, byl jsem v kontaktu s mladými lidmi. Pomáhal jsem také kolem domu, s nákupy a podobně. Bylo to v té době náročné období kvůli covidu. Na teologii mě představení poslali do Říma na Gregorianu, a to byl úžasný kontakt s duchovními poklady a jezuitskou historií. Ale rád jsem se během toho vracel také na Slovensko, abych poznal naše komunity. Poslední rok jsem už v Madridu, kde dělám licenciát ze spirituální teologie. Ještě na jeden rok se tam vrátím, se zaměřením i na ignaciánskou spiritualitu.

Co pro vás znamená být jezuitou, co vás nejvíce oslovuje?

Inspirace učiteli, formátory, jejich osobní příklady, např. kázání některého spolubratra nebo životní zkušenosti... Snažil jsem se nasávat tyto podněty kolem sebe. Vnímat Boží hlas i skrze věci, které člověk sám neplánuje. Ten rozmach, ty misie, ta velikost je enormní. Duch zakladatele, který nás nese, je něco tak velkého, že je to jako kombinace mezi určitými rebely – v minulosti nás prý nazývali „reformovanými“ – a zároveň konzervativností, věrností papeži, nazývali nás dokonce „papeženci“. I já mám v sobě jakoby obě tyto dimenze.

Prozrad'te nám něco ze svého dětství. Jak to bylo s vírou, byla ve vaší rodině živá?

Pocházím z katolicko-evangelické rodiny. Otec je katolík, matka evangelička. Byla tam určitá váhavost. Oficiálně jsme chodili do katolického kostela, ale cítil jsem tam i evangelickou větev. V dětství mi impulzy k víře více dávala babička a kmotra. Rodičům jsem opravdu vděčný za mnoho. Za ekonomické zabezpečení a pracovitost otce, za něžnost a péči matky, která nám dala celé své já. Brávali nás s bratrem na dovolené i do zahraničí, dbali na to, abychom měli dobré školy a celkový rozhled. Co si z toho odnáším, je praktičnost, abychom se uměli pohybovat v tomto světě. Po nástupu na střední školu v Bratislavě a poté na vysokou školu došlo u mě k určitému ochlazení víry, ale když mi bylo 20 let, došlo k oživení.

A další lidé, kteří ovlivnili vaši cestu k povolání?

Určitě to byl děkan v Modre Jozef Mišík a také přátelé v animátorské škole Baška v Bratislavě. Určitě to byly také sestry voršílky, které působily v Modre. A konkrétní podnět, proč jezuité? Ten přišel od sestry Ulriky, když mi bylo už 33 a byl jsem uprostřed hledání, jak se konkrétně rozhodnout. Řekla mi: Podívej se na internetové stránky jezuitů, kde se můžeš přihlásit na duchovní cvičení. Našel jsem tu stránku, ale všechny termíny už byly obsazené. Tak jsem se proklíkl až k sekci pro kandidáty, kde byl kontakt. Okamžitě jsem se ozval promotorovi povolání, paterovi Ondrejovi Gábrišovi, že jsem připraven nastoupit, a to hned od září. Nejprve mě pozval na setkání, abych se osobně seznámil s jezuitou, a tak jsem po roce vstoupil do noviciátu v Ružomberku.

Klasická otázka pro kněze: přemýšlel jste někdy předtím o manželství a o tom, zda vám nebude chybět manželka, rodina?

Ne že bych neměl přirozenou náklonnost k něžnému pohlaví, ale po obrácení jsem nacházel potěšení i v samotě, že jsem byl rád sám s Bohem. A po několika letech jsem si uvědomil, že se nezapojuji do randění jako ostatní, ale že mě naplňuje ticho, samota a otevřenost k něčemu jinému. Snažím se o určitou rovnováhu – být sám a zároveň ve vztazích s ostatními, s okolím.

Co byste z vlastní zkušenosti doporučil někomu, kdo má celý život před sebou, miluje Boha, cítí, že ho Pán někam volá, ale ještě zraje v rozhodování? Cítí nejistotu, sbírá odvahu...

Vnímám jsem život jako mozaiku, která má spoustu kamínek. Mají spoustu barev, tvarů a je dobré se na ni podívat z odstupu. Mít vnímavost k tomu, kam mě to táhne, nebo možná ještě důležitější si uvědomit, kam mě to netáhne.

Takže člověk by měl mít jasno i v tom, co nechce dělat...

Je to mnohem širší mozaika. Život je 24/7, od nuly až po dnešek, je to kontinuum. Nedá se to vyjmenovat, ale ve vhodných okamžicích se člověk zase o něco dalšího podělí. Například: Měl jsem přítelkyni, když jsem chodil na vysokou školu. Tehdy mi bylo 20–21 let. Když jsem byl v Americe na programu *Work and Travel*, moje přítelkyně ze Slovenska mě tam přijela navštívit spolu se svou kamarádkou. Tehdy mě už drželo Písmo, měl jsem ho s sebou. Ale ještě mi úplně nedošlo, že ona je vlastně ta „bývalá“. V jednu chvíli jsem viděl, jak si píše e-mail s někým jiným. Pomyslel jsem si: „Jsi ještě se mnou, nebo ne?“ A zatímco psala e-mail, vyšel jsem ven a tam jsem se rozplakal. Ale bylo to štěstím, že už má jiného. Že mě nemusí mít, protože já mám Boha. Tehdy jsem zažil ignaciánské slzy, slzy radosti. Zaplavila mě obrovská radost, že se toho mohu vzdát, že mohu být svobodný vůči tomuto vztahu, vůči ní, že ona může růst v novém vztahu – dnes už má rodinu – že tam bude její požehnání. To bylo v době, kdy jsem už několik měsíců četl Písmo. A v modlitbě jsem si uvědomil: „Tak je to přece pravda, že mohu jít více za tebou, Pane? Že mohu být svobodný?“ Protože mít přítelkyni a vztah je určitý závazek. Ty slzy radosti byly svobodou, že mohu vykročit na cestu poznávání Boha. Boží zásah, že mohu vykročit doslova na duchovní cestu, zasvěcenou.

Vau! Takže Bůh to vlastně vyřešil za vás...

Ale pak jsem to musel také strávit. Byly tam otázky, které musely přijít. I ze strany rodičů nebo blízkých se objevovaly názory typu: „Ona tě opustila a ty jsi teď sám.“ Ale já to cítil právě naopak, radoval jsem se, že mohu jít tou duchovní cestou. Protože někdo si myslí, že když máš teď vztah, musí to být navždy, nebo že je to zrada, když se rozejdete. Takové zbytečné malichernosti.

V čem vidíte smysl kněžské služby, proč se do ní pustit?

Beru to jako svědectví pro lidi, se kterými se setkávám. Něco jako Janovo: Já musím ubývat, aby On mohl růst. Je to radost, je v tom emoce. Není to něco strohého, ale žít víru přirozeně, normálně, emocionálně naplno. To je velká věc. A za to jsem se také modlil a mohl jsem vnímat, jak ta milost roste. Když jsem teď jako novokněz měl takové „turné“ – mše svaté, zpovídání – viděl jsem, jakou radost mají lidé z toho, že „ta loď pluje dál“. To je za poslední měsíc velmi intenzivní. Méně mě a více toho, co je služba pro druhé.

Co vás čeká v nejbližší době?

Vracím se do Španělska, abych dokončil studium spirituality. Ignaciánská spiritualita je zaměřena na všechny, slouží širokému spektru lidí. Budou tam

Žít víru přirozeně, normálně a emocionálně naplno – říká novokněz Matej Sandtner. Při kněžském svěcení v jezuitském kostele v Bratislavě (Foto Juraj Thuringer, Človek a viera)

i kněžské služby, mše svaté pro společenství, služba pro skupiny lidí. Ještě před vysvěcením jsem působil v apoštolátu v nově vzniklé čtvrti Madridu, kde ještě nemají kostel, jen spojené mobilní buňky ve stylu kaple, ale s intenzivním prožíváním víry a společenství. Po návratu ze studií bych rád zde na Slovensku s lidmi sdílel to, co čerpám a prožívám.

Jaké jsou výzvy a náročné věci v řeholním životě?

Vzájemné vztahy mezi spolubratry. Když je tam zájem, vzájemná láska, pak je to dobré. Ale když na sebe vzájemně narážíme, pak to bolí. To jsou ty otázky: Vydržet? Neodejít, ale naopak přiložit ruku k dílu? To přináší radost. Výzvou je také, jak spolupracovat s laiky a oslovovat lidi, kteří žijí v okolním světě, zprostředkovat víru i těm, kdo jsou jiní, ať už nevěřící, nebo věřící jiným způsobem. Nejde o to, někoho nutit, ale spíše jde o to jezuitské „hledat Boha ve všech věcech“. A za nejdůležitější považuji živý kontakt s Pánem. To je modlitba. Nežít jen pro sebe, ale pro druhé.

Rozhovor připravila Beáta Dorková

Matej Sandtner SJ se narodil v roce 1981 v Pezinku, později vyrůstal v Modre. Do Tovaryšstva Ježíšova vstoupil v roce 2015, je členem slovenské provincie. Kněžské svěcení přijal 21. června 2025 v Bratislavě z rukou řeholního spolubratra, arcibiskupa Cyrila Vasilfa SJ.

Sto let berlínské jezuitské školy

Dojemnou bohoslužbou v pamětním kostele císaře Viléma a následujícím slavnostním programem oslavila 31. května 2025 berlínská jezuitská škola Canisius Kolleg své 100. výročí. Zahájila tak novou kapitolu a oficiálně zahájila činnost školy Pedra Arrupeho, integrované střední školy pod hlavičkou koleje.

Slavnostního otevření se kromě školní komunity a řady významných hostů zúčastnili také prefekt vatikánského Dikasteria pro službu integrálnímu lidskému rozvoji kardinál Michael Czerny SJ a provinciál Středoevropské jezuitské provincie Thomas Hollweck SJ, rektor koleje Marco Mohr SJ a senátor Stefan Evers (CDU).

Kardinál Czerny povzbudil jezuitu, aby se v Berlíně nadále ptali po Bohu a pokračovali na cestě sociální spravedlnosti v pluralitní kultuře. Také je vyzval k tomu, aby přitom vždy upřednostňovali ty nejslabší na okraji společnosti, vtáhli je mezi sebe a učili se jednat z jejich perspektivy.

V koleji na Tiergartenstrasse studuje nyní celkem 929 studentů. Z nich 829 navštěvuje gymnázium, zatímco 100 mladých lidí navštěvuje školu Pedra Arrupeho, založenou v roce 2019 a zaměřenou na studenty pocházející z imigrantských rodin.

Škola Pedro Arrupe vznikla na základě závazku pomáhat s integrací mladým uprchlíkům, kteří přišli do

Berlína v roce 2015. V té době se kolej rozhodla nejen poskytovat podporu, ale také rozšířit své vzdělávací prostory. Nová škola je pojmenována na počest Pedra Arrupeho, bývalého generálního představeného jezuitského řádu, který se stal symbolem soucitu vůči migrantům.

Ve svém slavnostním projevu otec provinciál Hollweck vyjádřil, že rozhodnutí založit novou vzdělávací instituci chápe jako silný signál: „Zastáváme se jeden druhého, nikoho nevynecháme!“ Také bývalý rektor *Canisius Kolleg* Klaus Mertes SJ zdůraznil význam tohoto kroku, a to i s ohledem na historii samotné školy. Pouze ti, kdo jsou otevření změnám a se ctí se dokážou vyrovnat s minulostí, mohou důvěryhodně utvářet budoucnost. „Smíření vyžaduje pravdu,“ uvedl Mertes, podle kterého je vzdělání „vždy cestou ke spravedlnosti a svobodě“.

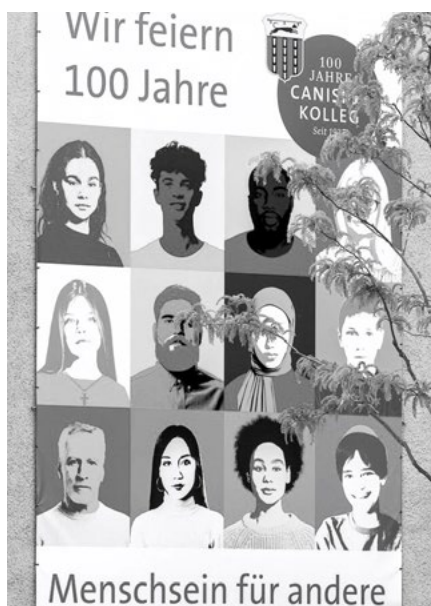
Moderní vzdělávací instituce

Internátní škola *Canisius Kolleg* byla založena v roce 1925 a v průběhu de-

setiletí prodělávala neustálý vývoj. Původně elitní škola pro chlapce se postupně stala otevřenou, moderní vzdělávací institucí a zároveň životním prostředím pro mladé lidi z různých sociálních poměrů. Od roku 1974 na škole studují i dívky, postupně se rozšířila nabídka různých zaměření a prohloubila ekumenická spolupráce. Oslava stého výročí byla odrazem rozmanitosti dnešní školy. Nechyběla hudba, výstavy ani debaty. Setkání svedlo dohromady absolventy, rodiny, učitele a hosty z politiky, církve a společnosti. Řada studentů představila projekty týkající se historie školy a aktuálních témat, jako jsou demokracie, migrace a spiritualita.

Výročí se neslo v duchu vytyčeného tématu: „Dávat naději – otevřít dveře – přebírat odpovědnost.“ Slavnostním otevřením školy Pedro Arrupe chce *Canisius Kolleg* dát těmto imperativům konkrétní podobu a poskytnout silný impuls pro druhé století své historie.

Berlínská škola *Canisius Kolleg* je pojmenovaná po svatém Petru Kanisiovi, holandském jezuitovi a katolickém reformátorovi. Vznik školy byl odpovědí na potřebu kvalitního katolického vzdělávání v tehdy silně protestantském prostředí německého hlavního města. Jezuité kladli důraz nejen na akademickou kvalitu, ale i na duchovní a morální formaci studentů podle principu *cura personalis* (péče o celou osobu).

(Foto canisius.de)

První dekáda existence školy byla poznamenána postupným růstem a vybudováním silného renomé. Nicméně nástup nacistického režimu znamenal vážné ohrožení existence školy. Jezuité, kteří otevřeně odmítali nacistickou ideologii, čelili represím a v roce 1938 byla škola nacisty zcela uzavřena. Mnozí učitelé i bývalí studenti byli pronásledováni. Někteří, jako např. členové skupiny *Kreisauer Kreis*, se aktivně podíleli na odporu proti Hitlerovi.

Po skončení druhé světové války byla škola v roce 1946 znovu otevřena a postupně byla obnovena její činnost. Berlín v rozděleném poválečném Německu představoval velmi

specifické prostředí – škola se ocitla v západní části města, ale její vize zůstávala univerzální a otevřená. V této pohnuté době byla nejen místem solidního vzdělávání, ale také centrem duchovní orientace a společenské angažovanosti.

Od 70. let se škola stala koedukovanou institucí a reagovala tak na aktuální proměnu společnosti i církve. Během dalších desetiletí byl ve škole kladen důraz na modernizaci výuky a mezinárodní spolupráci. Přitom si škola vždy zachovala svoji jezuitskou identitu a důraz na svobodu myšlení, víru, spravedlnost a službu druhým.

Krizové momenty a proměna

Roku 2010 zasáhl *Canisius Kolleg* skandál sexuálního zneužívání, který způsobil hlubokou institucionální i společenskou krizi. Ředitel školy v té době, otec Klaus Mertes SJ, hrál zásadní roli v odhalení a zveřejnění těchto případů z minulosti, čímž prolomil mlčení, které dlouho obklopovalo podobné případy zejména v německé katolické církvi. Mertesovo rozhodnutí veřejně vystoupit a oslovit bývalé studenty mnozí ocenili jako akt odvahy a odpovědnosti, který odstartoval celoněmeckou debatu o zneužívání v církevních institucích.

Škola následně prošla náročným obdobím sebereflexe, restrukturalizace a posílení ochrany dětí a studentů. Byla zavedena jasná pravidla pro prevenci a hlášení nevhodného chování, stejně jako podpora pro oběti.

Canisius Kolleg dnes

Dnes je *Canisius Kolleg* moderní soukromou školou se státním uznáním, nabízející gymnaziální vzdělání se silným důrazem na humanitní obory, kritické myšlení, etiku a sociální angažovanost. Škola je otevřená studentům všech vyznání v souladu s inkluzivním duchem současného jezuitského školství.

Kromě tradiční výuky nabízí škola řadu mimoškolních aktivit, zahraničních výměn a duchovních programů. Pravidelná duchovní cvičení a sociální projekty jak v Německu, tak i v zahraničí jsou nedílnou součástí integrálního vzdělávacího konceptu.

Škola se aktivně angažuje v aktuálních společenských otázkách – ekologii, migraci, sociální rovnosti nebo digitální etice – a snaží se studenty vést k odpovědnému a angažovanému občanství. Výuka se opírá o moderní pedagogiku, ale zároveň čerpá z hluboké tradice jezuitského vzdělávání, které klade důraz na celostní rozvoj člověka a službu bližnímu.

Za sto let své existence prošla škola *Canisius Kolleg* mnoha historickými zvraty, krizemi i proměnami. Přesto si zachovala jádro své identity: je místem, kde se setkává víra s rozumem, tradice s inovací a osobní růst s odpovědností vůči druhým. Její historie je příběhem odvahy, obnovy a trvalé snahy formovat nejen vzdělané, ale i svědomité a empatické mladé lidi.

jar

Od hlavy k srdci

Kdo by neznal citát z Malého prince od Antoina de Saint-Exupéryho! Liška v něm prozrazuje malému princovi, že „správně vidíme jen srdcem – co je důležité, je očím neviditelné“. Podle autora naší knihy, amerického jezuitu a teologa Kevina O'Briena, nás takové schopnosti vidět srdcem mohou naučit Duchovní cvičení sv. Ignáce.

Jeho knihu lze přičlenit k řadě publikací, které osobitě komentují ignaciánské exercicie. Nejde o komentář suše odborný nebo akademický, ale pracuje s vybranými tématy, která rozvádí na základě osobní zkušenosti. Proto je v knize zařazeno mnoho příběhových pasáží – nemálo z nich vypráví o důležitých událostech z vlastního autorova života nebo jiných osobností.

O'Brien se ve své knize poměrně věrně drží struktury Ignácových exercicií. Jeho záměrem je pomoci čtenářům vnést témata z Duchovních cvičení do jejich každodenního života s Bohem, aniž by museli jet na exercicie. Vybraná témata představuje, promýšlí z dnešního hlediska a na konci každé kapitoly pak formuluje svá vlastní cvičení, jakési úkoly, které nabízí, aby si je čtenář udělal sám.

Zaměření života na správný cíl, pozornost k přítomnosti, víra a pochybování, nalézání Boha ve všech věcech,

Kevin O'Brien

Vidět srdcem.

Praktická duchovní cvičení

Portál, Praha 2025, 264 s.

ISBN 978-80-262-2265-1

vnitřní svoboda, práce s touhami a jejich zušlechťování, soucitná láska, hledání smyslu v utrpení, jak konat důležitá životní rozhodnutí. To vše jsou témata, která nabízí k zamyšlení. Z knihy sálá autorova odborná erudice, zároveň ale chce být přístupná široké skupině čtenářů, křesťanů i nekřesťanů. Podnětný je osobitý návod na ignaciánskou modlitbu examen, který knihu uzavírá.

Petr Havlíček SJ

Zprávy

Praha / Olomouc

■ V pondělí 26. května 2025 převzal úřad provinciála České provincie Tovaryšstva Ježíšova P. Pavel Bačo SJ, dosud působící v noviciátě v Birminghamu. Generální představený Arturo Sosa SJ jej jmenoval dekretem datovaným 4. března 2025. Brzy po převzetí úřadu učinil nový provinciál několik změn. Odvolal P. Pavla Ambrose SJ z funkce ředitele Centra Aletti a superiora olomoucké komunity. Novým dočasným ředitelem Centra Aletti jmenoval P. Milana Glasera SJ a superiorem olomoucké komunity P. Ladislava Noska SJ, který je nadále také představeným na Svatém Hostýně. P. Michal Altrichter SJ byl odvolán z funkce zástupce ředitele Centra Aletti. P. Václav Novotný SJ skončil ve funkci promotora povolání a tuto úlohu převzal P. Miroslav Herold SJ. Od 1. 7. jej Miroslav Herold SJ také vystřídal ve službě administrátora akademické farnosti v Olomouci.

10. června vydal provinciál Pavel Bačo SJ prohlášení, ve kterém veřejně zdůvodnil učiněná opatření v olomoucké komunitě a v Centru Aletti. Byla reakcí na věroučně pochybné texty, které vzešly z tohoto prostředí v posledních letech ve spojitosti se společenstvím Služebníků Ježíšova

Velekněžského Srdce (SJVS). Zdrojem problematických textů jsou domnělá soukromá zjevení neprozkoumaná církví. Čeští jezuité se těmito kroky od textů a od hnutí SJVS kategoricky distancovali. Problematické knižní tituly byly staženy z distribuce nakladatelství Refugium. Jezuité také oznámili, že charakter hnutí SJVS bude podroben šetření kanonicky oprávněnými církevními autoritami, což potvrdilo také pozdější společné prohlášení 19. 6. s olomouckým arcibiskupem a předsedou České biskupské konference J. Nuzíkem.

Praha / Brno / Hostýn / Olomouc / Velehrad

■ Čeští jezuité se připojili k modlitbám za zesnulého papeže Františka, který zemřel 21. dubna 2025. V kostelích, které spravují, se konaly mše s prosbou za jeho věčnou spásu. Na Velehradě se mše za papeže Františka konala již v úterý 22. dubna večer v 18 hodin v mariánské bazilice. Mše byla spojena také s připomínkou 35. výročí návštěvy papeže Jana Pavla II. na tomto moravském poutním místě. V Olomouci se za papeže Františka modlili ve středu 23. dubna při večerní studentské mši svaté v 19 hodin v kostele Panny Marie Sněžné. V jezuitském kostele v Brně se věřící

pomodlili za zemřelého papeže v pátek 25. dubna při mši v 12.15 hodin. V den Františkova pohřbu v sobotu 26. dubna se za něj modlili v Praze při večerní mši v 17.30 v kostele sv. Ignáce. Také v hostýnské poutní bazilice se za papeže přimlouvali v sobotu 26. dubna při poutní mši v 10.15 hodin, kterou sloužil pražský arcibiskup Jan Graubner.

Brno

■ Ve dnech od 28. května do 7. července se konal čtyřicátý pátý ročník Brněnského varhanního festivalu s podtitulem „Varhanní kontrasty“. Osm koncertů v Brně a šest na dalších místech představilo umělce nejen domácí, ale také ze Švýcarska, Polska, Německa, Itálie a Španělska. Pět z těchto koncertů se uskutečnilo v jezuitském kostele Nanebevzetí Panny Marie.

Vatikán

■ Papež František zemřel na Velikonoční pondělí 21. dubna 2025 v ranních hodinách ve věku 88 let ve své rezidenci ve vatikánském Domě svaté Marty. Ráno v 9.45 jeho smrt oznámil kardinál Kevin Farrell. Papež byl přijat do nemocnice Gemelli v pátek 14. února 2025 poté, co několik dní trpěl záchvaty bronchitidy. Klinická situace papeže se postupně zhoršovala a jeho lékaři v úterý 18. února diagnostikovali oboustranný zápal plic. Po 38 dnech v nemocnici se papež vrátil do své vatikánské rezidence v Domě svaté Marty, aby pokračoval

ve svém zotavování. Jeho zdravotní stav byl nadále velmi vážný a jen pozvolna se zlepšoval. Navzdory svým zdravotním obtížím byl několikrát převezen na vozíku na náměstí Svatého Petra, kde se setkal s věřícími. Naposledy se na veřejnosti objevil na slavnost Vzkříšení Páně, aby v rámci tradičního požehnání *Urbi et orbi* požehnal zástupu a popřál všem požehnané velikonoční svátky.

■ 7. května se ve Vatikánu sešli kardinálové z celého světa, aby zvolili nového papeže. Voliteli bylo 133 kardinálů mladších osmdesáti let, z nich bylo třiatřicet řeholníků. Mezi voliči byli i čtyři jezuité, všichni jmenovaní papežem Františkem: Stephen Chow SJ, Michael Czerny SJ, Jean-Claude Hollerich SJ a Ángel Sixto Rossi SJ. Pět dalších jezuitských kardinálů starších osmdesáti let se konkláve nezúčastnilo: Pedro Ricardo Barreto Jimeno SJ, Julius Riyadi Darmaatmadja SJ, Gianfranco Ghirlanda SJ, Luis Ladaria Ferrer SJ a Sigitas Tamkevičius SJ.

■ Od 1. června se v Castel Gandolfu uskutečnil další ročník Letní školy vatikánské observatoře. Tento dvouletý kurz již téměř čtyřicet let sdružuje mladé výzkumníky v oblasti astronomie v rámci intenzivního programu dalšího vzdělávání a mezinárodní výměny. Letošní ročník, který trval do 27. června, měl za téma „Průzkum vesmíru s vesmírným dalekohledem Jamese Webba“ a zaměřil se na nové hranice astrofyzikálního výzkumu. Dvacet pět účastníků bylo vybráno

z univerzit a výzkumných ústavů po celém světě. Pocházeli ze všech kontinentů, se zvláštním zaměřením na rozvojové země, v souladu s posláním školy prosazovat spravedlivější a globálnější vědecké zastoupení. Byli to mladí výzkumníci v praxi, doktorandi a čerství absolventi.

■ Dne 20. června přijal papež Lev XIV. na audienci ve Vatikánu P. generála Artura Sosu SJ. Setkání mezi Svatým otcem a otcem generálem podtrhuje hluboký a historicky významný vztah mezi Svatým stolicí a Tovaryštvem Ježíšovým. Přestože podrobnosti jejich rozhovoru nejsou veřejné, setkání tohoto druhu jsou obvyklá a slouží jako příležitost k přímému dialogu o životě a poslání církve, zejména pokud jde o Univerzální apoštolské preference a práci jezuitů v církvi.

Řím

■ Tovaryšstvo Ježíšovo v čele s otcem generálem Arturem Sosou SJ přivítalo nového papeže Lva XIV., zvoleného 8. května 2025, a nabídlo mu svou připravenost ke službě a modlitební podporu. V listu zveřejněném v den papežova zvolení otec generál připomenul, že připravenost přijmout od Kristova náměstka poslání, s nímž mohou nabídnout nejlepší službu všeobecné církvi, je jedním z charakteristických rysů jezuitského charizmatu od dob sv. Ignáce.

■ Od 23. do 25. června se v Římě konala konference na téma „Konstituce v životě Tovaryšstva“. Poskytla prostor k prohloubení chápání

Konstitucí jako „horizontu Duchovních cvičení“ a nástroje pro obnovené poslání Tovaryšstva. Účastnili se jí formátoři i jezuité ve formaci, spolupracovníci a partneři v apoštolátu, kteří ocenili zejména hloubku obsahu, atmosféru otevřené diskuze a kvalitu přednášek.

Bologna

■ Ve dnech od 28. dubna do 4. května se konalo obvyklé setkání v rámci Jezuitské konference evropských provinciálů (JCEP). Místem jednání se stala Villa san Guiseppa, což je exerciční dům evropské středomořské provincie (EUM) na vrchu za Bolognou těsně pod kostelem svatého Lukáše. Českou jezuitskou provincií na setkání zastupoval končící provinciál P. Petr Příklad SJ.

Bratislava

■ V neděli 4. května byl v bratislavské katedrále svatého Martina slavnostně završen Rok Tomáše Munka, jezuitského novice, který byl umučen za nacistického režimu. Tento rok započal 28. ledna 2024 při příležitosti stého výročí Tomášova narození. Závěrečné bohoslužbě předsedal nuncius Nicola Girasoli. Závěr Roku Tomáše Munka byl zvolen v souvislosti s osmdesátým výročím jeho smrti spolu s otcem Františkem při pochodu smrti. Po mši svaté se konalo pohoštění v prostorách Teologické fakulty Trnavské univerzity. Bylo spojené s prohlídkou výstavy rodinných fotografií a reprodukcí historických dokumentů ze života Františka, Gizely, Tomáše

a Juraje Munkových. Odpoledne program pokračoval v jezuitském kostele Nejsvětějšího Spasitele pásmem hudby a textů o životních osudech, křesťanském svědectví a trvalém odkazu rodiny Munkových.

■ 21. června přijal Matej Sandtner SJ kněžské svěcení z rukou vladyky Cyrila Vasil'a SJ v kostele Nejsvětějšího Spasitele v Bratislavě. Arcibiskup světitel v promluvě přirovnal začátek kněžské služby ke slavnostnímu spuštění nové lodi na první plavbu. Připomněl, že pravá hodnota lodi se ukazuje po letech, když ošlehaná větrem a mořem je stále živým svědectvím služby lidem. Následující den 22. června slavil novokněz primici v Modre. Slavnost začala rodičovským pozhnáním. Primiční kazatel P. Peter Dufka SJ, který působí na Papežském orientálním institutu v Římě, popřál novoknězi kněžskou autentičnost, schopnost duchovního otcovství a rozlišování.

Budapešť

■ Ve dnech od 25. do 30. května navštívil P. generál Arturo Sosa SJ maďarskou jezuitskou provincii. První den své návštěvy se setkal s mladými lidmi, kteří hledají své povolání. Po mši svaté, které se zúčastnili především vysokoškoláci a mladí dospělí, se v sále kostela uskutečnila neformální diskuze s několika desítkami mladých mužů. Měli příležitost klást otci generálovi otázky. V rámci této návštěvy se otec generál setkal s ukrajinskými uprchlíky a jejich pomocní-

ky. Navštívil také službu pastorační péče a duševního zdraví OASIS, která poskytuje zásadní podporu těm, kteří to potřebují. Zavítal rovněž do jedné z nejhudších vesnic v Maďarsku, kde před pěti lety zahájili maďarští jezuité misi. V Arló v severovýchodním Maďarsku žijí lidé maďarské a romské národnosti a společně denně čelí chudobě a obtížným situacím. Další setkání čekalo otce Sosu na jezuitské střední škole v Miškovci, a to se studenty a učiteli. Poslední část cesty zavedla P. generála do rumunského Székelylandu. Tam se setkal s komunitou Endes István v Târgu Mures a povzbudil obyvatele místní jezuitské koleje, aby svědčili o svém vztahu s Ježíšem. Následujícího dne se v exercičním domě v Székelybó otec Sosa, jeho asistenti a provinciál maďarské provincie ohlédli za návštěvou v modlitbě.

Homs

■ V rámci své spolupráce s humanitárními aktéry a místními partnery navštívila syrská ministryně práce a sociálních věcí Hind Kabawatová komunitu jezuitů v Homsu. Setkala se s představeným P. Muradem Abou Seifem, s ředitelem Jezuitského kulturního fóra a projektu Dialog pro mír P. Tonym Homsim SJ a vedoucím centra Al-Mukhalis P. Emile Takyim SJ spolu s pracovníky zapojenými do sociálních a vzdělávacích programů. Ministryně Kabawatová si prohlédla několik iniciativ komunity, včetně projektů technického

vzdělávání a sociální péče, a ocenila nasazení a štědrost týmu. Klíčovým momentem návštěvy byla prezentace projektu Dialog pro mír, který podporuje Rozvojový program OSN pro Sýrii.

Kolín nad Rýnem

■ Německá koordinační rada Společnosti pro křesťansko-židovskou spolupráci oznámila, že prof. Dr. Christian Rutishauser SJ bude 8. března 2026 v Kolíně nad Rýnem oceněn prestižní Buber-Rosenzweigovou medailí. Profesor Rutishauser, přední osobnost židovsko-křesťanského dialogu v Evropě i mimo ni, je jezuitský kněz a profesor judaistiky na univerzitě v Lucernu. Jeho rozsáhlá akademická a mezináboženská práce zahrnuje instituce v Jeruzalémě, New Yorku a Švýcarsku. Působil jako provinciál švýcarských jezuitů a v současné době je vatikánským poradcem pro židovsko-katolické vztahy.

Madrid

■ V roce 2025 si připomínáme sté výročí časopisu Manresa, který po celé století zůstal věrný svému poslání pronikat do ignaciánské spirituality a podporovat ji. Název časopisu hlásá jeho původ ve městě Manresa nedaleko Barcelony, kde sv. Ignác z Loyoly po svém obrácení prožil hlubokou duchovní zkušenost, která vedla k sepsání Duchovních cvičení. Za století existence časopisu vyšlo 383 čísel. Vydávání bylo přerušeno pouze válkou: nejprve španělskou občanskou (1936–1939) a poté druhou světovou,

kteřá také přinesla nedostatek papíru (1941).

■ Dne 30. června bylo v madridském centru ICADE slavnostně otevřeno První jezuitské fórum, které znamenalo milník pro jezuitské vzdělávací instituce po celém světě. Na akci se shromáždilo osmdesát dva účastníků – studentů, pedagogů a vedoucích pracovníků – z jezuitských škol a univerzit z různých zemí. Cílem tohoto fóra bylo posílit smysl pro globální jezuitskou identitu a podpořit společný závazek k sociální spravedlnosti, míru a integrálnímu lidskému rozvoji. Během fóra se účastníci zapojili do bohatého programu diskuzí, workshopů a reflektujících setkání. Zabývali se klíčovými tématy, jako je role jezuitského vzdělávání v podpoře sociální transformace, jak žít výzvu k ekologické odpovědnosti a praktické způsoby, jak podporovat solidaritu a pokoj ve svých komunitách i mimo ně. První jezuitské fórum představuje novou slibnou tradici v rámci jezuitské vzdělávací sítě – vytváří prostor pro dialog, inspiraci a spolupráci, která účastníkům umožňuje stát se účinnými činiteli změny ve složitém a propojeném světě.

■ Dne 12. června se v Madridu sešlo téměř čtyřicet osob z jezuitské vzdělávací sítě EDUCSI na den formace a reflexe, který vedl otec Johnny Go SJ. Byli přítomni ředitelé škol, pastorační koordinátoři, pedagogové, administrátoři a pracovníci komunikací z jezuitských institucí. Zúčastnil

se i prezident Latinsko-americké federace Tovaryšstva Ježíšova P. Roberto Padilla SJ. Den začal klíčovou otázkou: „Jak vést druhé v dobách povrchnosti a stresu?“

Sarajevo

■ Evropská Jezuitská služba uprchlíkům (JRS) uspořádala na přelomu dubna a května pro regionální a zemské ředitele a zaměstnance regionální koordinační setkání (RCM) a výroční valné shromáždění (AGM) v Sarajevu. Setkání pořádaná JRS v Bosně a Hercegovině nabídla prostor pro reflexi, vzájemné obohacování a strategické sladění, protože síť i nadále reaguje na vyvíjející se realitu lidí, kteří v Evropě hledají nová místa k životu.

Toulouse

■ Jezuitská komunita z francouzského Toulouse se 1. května sešla, aby oslavila významný milník, totiž padesát let svého působení ve čtvrti Bagatelle. Na svátek svatého Josefa

Dělníka to byla vhodná chvíle oslavit příchod jezuitů do této čtvrti – původně jako součást dělnické mise. Jezuité tam přišli v roce 1975 v duchu 32. generální kongregace Tovaryšstva Ježíšova, která pomohla lépe pochopit spojení mezi naší vírou a spravedlností. Jezuité v této dělnické čtvrti již 50 let působí, aby sdíleli životy a zápasy těch, které díky své práci potkávají.

Záhřeb

■ Úzkost mládeže vyvolaná digitální kulturou byla hlavním bodem setkání delegátů pro službu mladým dospělým (YAM) a podporu duchovních povolání napříč jezuitskými provinciemi Evropy a Blízkého východu. Setkání proběhlo od 5. do 10. května v Lužnici u Záhřebu v Chorvatsku. Osmnáct jezuitů ze šestnácti zemí reprezentovalo rozmanitost a sdílené poslání Jezuitské konference evropských provinciálů.

Jubilea

P. Vojtěch Suchý

Děčín

8. 12.

50 let v Tovaryšstvu

Srdečně blahopřejeme

Seznam podporovatelů od 19. ledna do 13. dubna 2025

Veronika Ptáčková; Antonín Konig; Petr Durna, MEngSc, Brno; Česká provincie Kongregace Dcer Božské Lásky, Opava; Miloš Vích; Zdenka Zahradková, Praha; Libuše Prečová; dr. Věra Budilová; PhDr. Hana Topolánková, Praha 5; Sestry Římské unie řádu sv. Voršily, Jiřetín pod Jedlovou; Mgr. Magdaléna Nováková; Tomáš Pavlů; Daniela Frankovičová; Martin Flax; Novákovi, Dobrá.

Všem dárcům upřímně děkujeme

Objednejte si bulletin na adrese:

Bulletin Jezuité, Ječná 2, 120 00 Praha 2
redakce@jesuit.cz, tel. 221 990 200

Podpořte nás darem na bankovní účet:

2020460003/6000, v. s. 104